

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över jämlikhetskommissionens betänkande ”En gemensam angelägenhet” (SOU 2020:46), Finansdepartementet

Sammanfattning

Finansdepartementet har för yttrande översänt betänkandet ”En gemensam angelägenhet” från jämlikhetskommission, (SOU 2020:46).

Skellefteå kommun instämmer i stora delar i de slutsatser och förslag som redovisas i betänkandet men genomförande av många förslag förutsätter samtidigt en noggrann analys och utvärdering. Skellefteå kommun är också gärna med i utvecklingsarbete i frågor där detta kan vara relevant.

Kommunens synpunkter utifrån de olika förslagen framgår nedan.

Skellefteå kommuns synpunkter på förslagen i betänkandet

Allmänt

Nedanstående yttrande fokuserar på de punkter och avsnitt där Skellefteå kommun har kommentarer och/eller synpunkter.

Betänkandet visar på ett antal viktiga utmaningar som Sverige, i likhet med många länder, står inför och som behöver hanteras. Utredningen konstaterar att frågor om jämlikhet under en tidsperiod har fått stå tillbaka för andra mål men att de snabba förändringar som nu sker motiverar en omprövning av detta. Skellefteå kommun instämmer i denna bedömning.

Skellefteå kommun konstaterar allmänt att betänkandet tar upp viktiga frågor som samtidigt inte är alldeles enkla att hantera. Därför förutsätts att förändringar utifrån förslagen blir föremål för ordentlig analys inför ett genomförande och även utvärdering efter ett genomförande.

En politik för ökad jämlikhet – utgångspunkter och principer

Utredningen för ett resonemang om medborgarnas grundläggande rättigheter och skyldigheter och lyfter också fram barnperspektivet. En viktig slutsats i betänkandet är att för att allas rättigheter och skyldigheter ska uppfattas som legitima så måste alla medborgare också ha rimliga möjligheter att realisera sina visioner om ett gott liv. Utredningen tar också upp frågor om ansvarsfördelning mellan offentligt och privat, ansvarsfördelning inom offentlig sektor, vikten av att utnyttja EU-medlemskapet på rätt sätt, behov av fokus på förebyggande insatser osv.

Skellefteå kommun instämmer i utredningens resonemang. Det är viktigt att det förs en kontinuerlig diskussion om dessa frågor som hör till grundstenarna i en fungerande demokrati. Det är också positivt att utredningen lyfter fram barn- och ungdomsperspektivet.

Åtgärder för ökad jämlikhet – sektorövergripande förslag

Förslag till åtgärder som presenteras på sektorövergripande nivå handlar om makroekonomiska förutsättningar, institutionella förändringar, jämställdhet, regionala frågor, politisk jämlikhet.

Skellefteå kommun konstaterar att utredningen presenterar en bred karta av möjliga åtgärder och att många av dessas bör bli föremål för ytterligare analys och utvärdering. Vissa delar, t ex ansträngningar för att dra nytta av den ökade invandringen eller satsningar för ökad jämställdhet bör vara självklara framtidsfrågor. Behovet av en tydlig ansvarsfördelning mellan stat, region och kommun har ju också blivit tydliggjorts genom den pågående pandemin.

Skellefteå kommun ser också behovet av en översyn av pensionssystemet, som är en viktig del i att öka jämställdhet och jämlikhet.

Åtgärder för ökad jämlikhet – sektorer

Utredningen presenterar också förslag inom olika sektorer i samhället; utbildning och kultur, arbetsliv, migration/etablering/integration, bostad/grannskap/miljö, konsumentfrågor, hälso- och sjukvård, transfereringar (barn och familj), försäkringar mot arbetslöshet och nedsatt arbetsförmåga, kriminalpolitik, skatter.

Skellefteå kommun konstaterar att utredningen tar upp ett stort antal frågor som har funnits på agendan under lång tid och som det är angeläget att föra en djupgående diskussion om. Ett antal av de presenterade förslagen har karaktär av ”återställare” och det är naturligtvis viktigt att dra lärdom av tidigare erfarenheter. Samtidigt kan det också konstateras att ett antal av förslagen inte är okontroversiella och att det kommer att krävas en ordentlig analys och diskussion innan många av förslagen genomförs.

Finansieringsfrågor

Utredningen konstaterar i betänkandet att det är svårt att beräkna kostnaderna för de samlade förslagen. I betänkandet görs ändå ett försök till en bedömning som landar i intervallet 30 – 40 miljarder kronor. Utifrån detta pekar utredningen också på några punkter för en finansiering av förslagen; en höjning av moms på livsmedel till 25 % (med kompensation till barnfamiljer och låginkomsthushåll), en avveckling av ROT-avdraget och också en temporär överföring från biståndsbudgeten för insatser för en bättre integration av utrikes födda.

Skellefteå kommun konstaterar att det är bra att Jämlikhetskommissionen pekar på möjliga finansieringskällor. Samtidigt är förslagen till finansiering inte okontroversiella. Det kommer att behövas en grundlig politisk diskussion om dessa frågor. En analys behöver göras av effekter och när förslag och finansiering har genomförts måste också en noggrann utvärdering göras.

Ett återupprättat socialt kontrakt

Kommissionen konstaterar att utredningens direktiv är brett och allmänt hållet. Det kan sammanfattas i tre punkter:

- Föreslå åtgärder som kan bidra till att utjämna skillnader i uppväxtförhållanden, samt i möjligheter till god utbildning och arbete med goda arbetsvillkor.
- Överväga åtgärder som stärker den enskildes rätt i förhållande till starka ekonomiska intressen.
- Lämna förslag till andra typer av jämlikhetsskapande åtgärder.

Kommissionen konstaterar att den mot bakgrunden av direktiven har presenterat ett stort antal förslag med inriktningen att samtidigt öka jämlikheten och stärka landets ekonomiska potential. Många av förslagen har också utretts och diskuterats tidigare. Pandemin har en kraftig påverkan på samhället, men många av de utmaningar som konstaterats fanns redan i ett tidigare skede. Kommissionen konstaterar att det finns förutsättningar att komma framåt. En ökad heterogenitet i

SKELLEFTEÅ KOMMUN

befolkningen kan rätt hanterad vara en tillgång. Det behöver finnas gemensamma arbetsuppgifter att ta sig an. Det politiska ledarskapet behöver tydligt stå för en integrerande politik som bejakar mångfald och erbjuder alla som accepterar de grundläggande värderingarna och villkoren att delta i samhällsbyggandet.

Skellefteå kommun instämmer i detta resonemang.

Sammanfattande kommentarer

Skellefteå kommun instämmer alltså i stora delar i det resonemang som förs i betänkandet men konstaterar samtidigt att genomförande av många förslag förutsätter en noggrann analys och utvärdering. Skellefteå kommun ser med intresse fram mot möjligheten att delta i fortsatt utvecklingsarbete i frågor där detta kan vara relevant.

SKELLEFTEÅ KOMMUN

Lorents Burman
Kommunstyrelsens ordförande